

Incumbensa da la cumissiun CFC concernent l'avegnir da las scolas grischunas (emprima sutsegnadra Favre Accola)

Ils 12 da mars 2024 ha la Regenza grischuna concludì d'instradar la realisaziun da mesiras per reducir ils custs da las mesiras pretensiusas da la pedagogia speziala (conclus da la Regenza 223/2024), quai sin basa dal rapport da la firma Safi «Svilup dals custs da la scolaziun speziala en il chantun Grischun» per mauns dal USS. Quest conclus da la Regenza na vegn betg mo crititgà vehementamain dals purtaders da scola. Er tar la CFC chaschuna el numerusas dumondas che n'han er betg pudì vegnir respundidas cuntentaivlamain a chaschun da sia sesida dals 17 d'avrigl 2024 cun il DECA.

Las mesiras che vegnan skizzadas en il conclus da la Regenza e ch'èn da realisar en duas fasas augmentan en spezial la lavur administrativa. La qualitat da la furmaziun ed il sustegn necessari dals purtaders da scola areguard la lavur impurtanta da l'integraziun per il bainstar dals uffants van a perder. Plinavant ignorescha la Regenza grischuna il princip che la diagnosa tempriva è – tant en il sector simpel sco er en il sector pretensius – in factur central per ina promoziun optimala e per ina integraziun duraivla cun success.

Ultra da quai resulta in ulteriur spustament da grevezzas (finanzialas) en disfavur da las vischnancas da scola. En il context da l'incumbensa Degiacomi è il Cussegl grond s'exprimi cleramain areguard la grevezza per la scola populara – ulteriuras grevezzas finanzialas e structuralas per las scolas popularas refusa la CFC cleramain. L'adattaziun planisada ed isolada da la participaziun dals purtaders da scola als custs annuals mesauns per las mesiras pretensiusas refusa la CFC. La repartiziun dals custs per la scolaziun speziala simpla e pretensiusa tranter ils purtaders da scola ed il chantun era vegnida fixada ed equilibrada l'onn 2009 en il rom da la nova concepziun da la gulivaziun da finanzas tranter il chantun e las vischnancas (NGF grischuna). Sunter ch'il pievel aveva refusà la NGF grischuna, è il resultat da questas contractivas vegnì integrà l'onn 2012 en la revisiun totala da la Lescha da scola. La refurma da la gulivaziun da finanzas da l'onn 2014 ha confermà questa repartiziun dals custs. Il spustament da las grevezzas che vegn preni en mira da la Regenza stuess consequentamain iniziar ina nova vista cumplexsiva da l'entira gulivaziun da finanzas tranter il chantun e las vischnancas.

La CFC renconuscha explicitamain ch'i fa senn, che las incumbensas e las prestaziuns dal maun public vegnan examinadas da temp en temp e che nagins champs d'incumbensas na vegnan da princip exclus en quest connex. Ord vista da la CFC sa restrenschan las mesiras en il conclus da la Regenza dentant memia fitg sin las propostas dal rapport ed ignoreschan soluziuns alternativas, che avessan pudì vegnir resguardadas, sche las federaziuns socialas da scola fissan vegnidas involvidas commensuradamain.

La CFC constatescha er, ch'ils purtaders da scola èn tuttavia s'engaschads en il passà per sviluppar mesiras pli efficas e pli favuraivlas en il sector simpel e pretensius da la pedagogia speziala. Talas emprovas da pilot independentas dal stgalim, da la classa e dal lieu da scola, ha l'uffizi resp. il departament dentant adina refusà renviond a la legislaziun da scola, uschia che las emprovas èn displaschaivlamain vegnidas impeditas gia dal cumenzament ennà. La CFC è da l'avis ch'i duain vegnir stgaffidas en l'avegnir dapli pussaivladads per furmas d'instrucziun adattadas e per models da scola alternativs.

Perquai vegn la Regenza grischuna incumbensada:

1. da desister da spustaments da grevezzas structuralas e finanzialas a disfavur da las vischnancas;
2. d'auzar immediatamain las competenzas da decider e d'agir dals purtaders da scola grischuns per soluziuns localmain raschunaivlas en il sector pedagogic e structural (en il senn d'emprovas da pilot), per che mesiras individualas, efficas ed adattadas al sistem da scola respectiv possian vegnir realisadas per augmentar la qualitat;
3. da pussibilitar uschè svelt sco pussaivel er autras furmas d'instrucziun e d'examinar uschè svelt sco pussaivel er auters models da scola.

Cuira, ils 12 da zercladur 2024

Favre Accola, Dietrich, Kasper, Censi, Epp, Furger, Kaiser, Lehner, Menghini-Inauen, Stiffler, Tanner